

I. Určete věty podle postojů mluvčího. U každé otázky též řekněte, je-li zjišťovací, doplňovací, nebo vylučovací.

At' už jste z toho stromu dole!

VĚTA ROZKAZOVACÍ

At' už přestane pršet.

VĚTA PŘACÍ

Brzy se uzdrav.

VĚTA PŘACÍ (patří ke konvenčně užívaným větám s funkcí přání, přestože je sloveso v rozkazovacím způsobu)

Buďte opatrní.

VĚTA ROZKAZOVACÍ

Co nejdříve se vrať.

VĚTA ROZKAZOVACÍ (event. v určitém kontextu může být i práci)

Co nejrychleji utíkejte na druhou stranu.

VĚTA ROZKAZOVACÍ

Dáte si raději kávu, nebo čaj?

VĚTA TÁZACÍ, OTÁZKA VYLUČOVACÍ (nabízí 2 možnosti a předpokládá, že oslovenému bude vyhovovat 1)

Dobře dojeďte!

VĚTA PŘACÍ (patří ke konvenčně užívaným větám s funkcí přání, přestože je sloveso v rozkazovacím způsobu)

Hned se vraťte!

VĚTA ROZKAZOVACÍ

Jak dlouho ta cesta trvá?

VĚTA TÁZACÍ, OTÁZKA DOPLŇOVACÍ (poznáme podle tázacího slova, kterým bývá tázací zájmeno, příslovce, částice)

Ještě nejste hotovi?

VĚTA TÁZACÍ, OTÁZKA ZJIŠŤOVACÍ (otázka bez tázacího slova, umožňuje odpovědět souhlasně, nebo nesouhlasně, bez dalšího doplnění)

Kolik je teď hodin?	VĚTA TÁZACÍ, OTÁZKA DOPLŇOVACÍ (poznáme podle tázacího slova, kterým bývá tázací zájmeno, příslovce, částice)
Které z těch šatů mi doporučujete?	VĚTA TÁZACÍ, OTÁZKA DOPLŇOVACÍ (poznáme podle tázacího slova, kterým bývá tázací zájmeno, příslovce, částice)
Není to tam u lesa vaše chata?	VĚTA TÁZACÍ, OTÁZKA ZJIŠŤOVACÍ (otázka bez tázacího slova, umožňuje odpovědět souhlasně, nebo nesouhlasně, bez dalšího doplnění)
Nešlapejte zbytečně po trávníku.	VĚTA ROZKAZOVACÍ
Nevěřím, že by to Pavel udělal.	VĚTA OZNAMOVACÍ
Tak co, jak se vám tady líbí?	VĚTA TÁZACÍ, OTÁZKA DOPLŇOVACÍ (poznáme podle tázacího slova, kterým bývá tázací zájmeno, příslovce, částice)
Tak znáte odpověď, nebo neznáte?	VĚTA TÁZACÍ, OTÁZKA VYLUČOVACÍ (nabízí 2 možnosti a předpokládá, že oslovenému bude vyhovovat 1)
Teď ještě nevystupujte.	VĚTA ROZKAZOVACÍ
Teď už Petr přece musí být doma!	VĚTA OZNAMOVACÍ (sloveso <i>muset</i> nevyjadřuje nutnost, ale jistotu)
Už aby bylo hezčí počasí!	VĚTA PŘACÍ

II. Základní větné členy

1. Větné členy - přísudek

1. a) Najděte v následujících větách **PŘÍSUDEK**.

b) Rozhodněte, zda jde o přísudek slovesný jednoduchý, slovesný složený nebo jmenný se sponou.

Skříň byla plná k prasknutí. PŘÍSUDEK JMENNÝ SE SPONOU (sponové sloveso <i>být</i> + adjektivum)
Dveře se nesměly otevírat kvůli průvanu. PŘÍSUDEK SLOVESNÝ SLOŽENÝ (modální sloveso <i>smět</i> + infinitiv)
Ve sklepe se nacházela spousta starého i nového nábytku. PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ
Menší procházka by nebyla k zahození . PŘÍSUDEK JMENNÝ SE SPONOU (sponové sloveso <i>být</i> + předložkový pád substantiva)
Vlak musí přijet každou chvíli. PŘÍSUDEK SLOVESNÝ SLOŽENÝ (modální sloveso <i>muset</i> + infinitiv)
Profesor zůstal nehnutě stát u dveří. PŘÍSUDEK SLOVESNÝ SLOŽENÝ (fázové sloveso <i>zůstat</i> + infinitiv)
Podivné jméno města zajisté souvisí s vysokým komínem elektrárenským. PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ
Mladý kněz byl rozčilen a dojat . PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ (tvar trpného rodu, tj. <i>rozčilen, dojat</i> jsou tvary trpného příděstí, nikoliv přídavná jména)
Zvláštní vysvětlení neobvyklého názvu řeky se nabídlo hned první večer. PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ
Různé spory nakonec vyústily v kompromis. PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ
Její známý nebyl přítomen . PŘÍSUDEK JMENNÝ SE SPONOU (sponové sloveso <i>být</i> + adjektivum ve jmenném tvaru)
Čas rodinných vycházek zatím nenastal . PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ
Bratr vám měl všechno říct již včera. PŘÍSUDEK SLOVESNÝ SLOŽENÝ (modální sloveso <i>mít</i> + infinitiv)
Z otevřených oken v uličce k nám dolehla příjemná vůně cikorie. PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ

Pondělní ráno jej **zastihlo** v úřadu velmi časně.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ

Jejich poslední kroky **vzbudily** v okolí zvědavost.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ

Vítr v ulicích **začal zvedat** všelijaké smetí.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ SLOŽENÝ (fázové sloveso začít + infinitiv)

Ticho v pokoji **trvalo** příliš dlouho.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ

Po maturitě **měli** studenti spoustu plánů.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ

V Čechách **napočítáme** alespoň 27 míst se slovem „ostrov“ v jejich názvu.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ

Kolem mnoha těchto lokalit **jsme** dříve **mohli najít** řeku nebo potok

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ SLOŽENÝ (modální sloveso moci + infinitiv)

To **poznáme** i dnes.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ

Mezi těmito městy a vesnicemi **bychom** však **našli** i takové Ostrovy, kde žádná řeka nebo potok netečou.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ

Jak v těchto případech **budeme vysvětlovat** vznik místního jména?.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ

Hned proti chalupě **byla** u lesa strmá stráň.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ

Husté lískové a olšové houští jako **by chtělo zakrýt** měkký humus rozrytý kopýtky ovcí a koz.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ SLOŽENÝ (modální sloveso smět + infinitiv)

Skutečně tam **bylo vidět** co chvíli ušmudlanou kozí bradku

PŘÍSUDEK JMENNÝ SE SPONOU (sponové sloveso být + infinitiv, tato dvě slovesa netvoří slovesný tvar; spojení bylo vidět můžeme nahradit spojením bylo k vidění)

Někdy lidé také **uviděli** bloumat kolem křoví medvěda.

PŘÍSUDEK SLOVESNÝ JEDNODUCHÝ

2. Podmět

Najděte **PODMĚT** v následujících větách. Určete, kterým slovním druhem je vyjádřen.

Rychlý pohyb ji dokonale povzbudil. PODSTATNÉ JMÉNO (SUBSTANTIVUM)
Bylo to ale únavné. ZÁJMENO
Vám se dnes ta schůzka nehodí? PODSTATNÉ JMÉNO (SUBSTANTIVUM)
Snad se mu podaří někoho z rodiny najít . SLOVESNÝ INFINITIV
Dávno již nikdo v Bítově nepamatoval koncem srpna tak husté mlhy. ZÁJMENO
Jde z toho až strach . PODSTATNÉ JMÉNO (SUBSTANTIVUM)
Něco se v koutě neznatelně pohnulo. ZÁJMENO
Všechna pro i proti už byla dávno promyšlena. PŘEDLOŽKA (substantivizovaná; okrajový příklad)
Málokdo v překvapeném městě ozval se proti studentům. ZÁJMENO
Milánští se tehdy Čechů pořádně vylekali. PŘÍDAVNÉ JMÉNO (ADJEKTIVUM), možná již SUBSTANTIVIZOVANÉ PŘÍDAVNÉ JMÉNO (SUBSTANTIVIZOVANÉ ADJEKTIVUM)
Dovolená nám začne až příští týden. PODSTATNÉ JMÉNO (SUBSTANTIVUM)
Bolest hlavy pomalu ustávala. PODSTATNÉ JMÉNO (SUBSTANTIVUM)
Skopové dříve patřilo do jídelníčku většiny běžných rodin. SUBSTANTIVIZOVANÉ PŘÍDAVNÉ JMÉNO (SUBSTANTIVIZOVANÉ ADJEKTIVUM)
Také druhý v cíli dosáhl času lepšího než dosavadní světový rekord. ČÍSLOVKA
Pardubičtí podle očekávání přehráli Mladou Boleslav. SUBSTANTIVIZOVANÉ PŘÍDAVNÉ JMÉNO (SUBSTANTIVIZOVANÉ ADJEKTIVUM)
Náplní pracovníků polesí je zajišťovat lesnickou činnost na svěřeném úseku. SLOVESNÝ INFINITIV
Ve většině restaurací je dnes zakázáno kouřit . SLOVESNÝ INFINITIV
Pavlovičtí si samostatnost prosadili až napodruhé. SUBSTANTIVIZOVANÉ PŘÍDAVNÉ JMÉNO (SUBSTANTIVIZOVANÉ ADJEKTIVUM)
Naši jsou teď někde na návštěvě. SUBSTANTIVIZOVANÉ ZÁJMENO
Vaši právě oslavují výhru. SUBSTANTIVIZOVANÉ ZÁJMENO
V lahvi už nebyla ani kapka vody. PODSTATNÉ JMÉNO (SUBSTANTIVUM)

